

ETUSIVU | UUTISET | MIELIPIIDE

Hautalammen kaivosshanke etenee: "Jo etukäteen on aloitettu suurin osa prosesseista, jotka on tehtävä, että ympäristölupahakemus voidaan jättää"

Ely-keskuksen ympäristönsuojelu ja vesienhoito -yksikön päällikkö Ari Heiskanen luonnehtii Hautalammen yva-prosessia poikkeuksellisen vaikeaksi ja monimutkaiseksi. Jopa virkamiehen on vaikea hahmottaa kokonaisuutta. Kuva: Pasi Huttunen

🕒 15.8.2023 16:27

Pasi Huttunen

JAA

Kun lukee ely-keskuksen perusteltua päätelmää Outokumpuun tekeillä olevan Hautalammen kaivoshankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista, syntyy helposti käsitys, että nyt lyödään viimeisiä nauloja kaivoshankkeen arkkuun. Elyn mukaan hankkeen toteutusvaihtoehdot ovat tosin ”teknisesti, yhteiskunnallisesti, sosiaalisesti ja lieventämistoimenpiteet huomioiden ympäristöllisesti toteutuskelpoisia”, mutta päätelmässä jatketaan:

– Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen toteuttamiskelpoisuus jää täydennetyssäkin arviointiselostuksessa esitetyillä suunnitelmilla ja tiedoilla avoimeksi pohja- ja pintavesivesivaikutusten, luontovaikutusten sekä maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön kohdistuvien vaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa ei ole vielä yksilöity sellaisia hankkeessa toteutettavia ympäristövaikutusten lieventämistoimenpiteitä, että voitaisiin todeta hankkeen olevan ympäristöllisesti toteuttamiskelpoinen.

” Jos yhteisön vastustus olisi suuri, niin hyvin hankala kaivoksen olisi siinä ympäristössä toimia.

Ilari Kinnunen

Fiinncobaltin toimitusjohtaja **Ilari Kinnusen** näkemys on, että ympäristölupaa päästään hakemaan, mutta ehkä myöhemmin kuin alkuperäinen tavoite oli.

– Pidämme vielä kiinni alkuperäisestä tavoitteesta, että tämän vuoden aikana päästään jättämään ympäristölupahakemus, mutta voi olla, että se menee vuoden 2024 ensimmäiselle vuosineljännekselle. Meidän näkemyksemme mukaan tämä on toteuttamiskelpoinen hanke, hän sanoo.

Hän korostaa, että elyn perusteltu päätelmä ympäristövaikutusten arvioinnista on tärkeä työkalu, virstanpylväs matkalla ympäristölupahakemuksen jättämiseen.

– Se toimii meille ohjaavana elementtinä selventäen vaatimustasoa. Konsulttimme Envineerin asiantuntemus on mahdollistanut sen, että jo etukäteen on aloitettu suurin osa niistä prosesseista, jotka on vielä tehtävä, että lupahakemus päästään jättämään.

Ympäristönsuojelu ja vesienhoito -yksikön päällikkö **Ari Heiskanen** ely-keskuksesta toteaa, että Hautalammen kaivoshankkeen yva-prosessi on ollut haastavin, joka hänelle on tullut vastaan.

– Se johtuu siitä, että on alueella on ollut jo toimintaa ja on niitä vanhoja syntejä olemassa. Ja sitten on vielä tämä purkuvesistön moniongelmaisuus. Vyyhti on iso ja haastava, hän luonnehtii.

Sysmäjärven kuormitusta tutkittava lisää

Suurimmat vaikeudet liittyvät vesiasioihin. Selvittämistä piisaa vielä niin pohjavesi- kuin pintavesiasioissakin.

– Kun on tällainen metallialue, niin mikä on luontaista, mikä on vanhan kaivostoiminnan ja mikä uuden vaikutusta. Varmistusta vielä tarvitaan. Pohjaveden pilaamiskielto on selkeä, joten avi ei voi myöntää lupaa jos pilaantumista tapahtuu, Heiskanen kuvailee.

” Maailman raaka-aineesta 25 prosenttia kulutetaan Euroopassa, mutta siitä tuotetaan täällä vain 1-2 prosenttia.

Ilari Kinnunen

Mainos päättyy

Pintavesien, etenkin Sysmäjärven osalta ongelma on sekin monisyinen. Sysmäjärveä on kuormitettu jo pitkän aikaa eikä järven tila ole kovin hyvä. Huoli järven kestävästä on hyvin perusteltu. Finncobaltin lisäksi ympäristölupaprosessi on käynnissä myös Elementis Mineralsilla Polvijärvellä ja muitakin pintavesien kuormittajia alueella on. Ympäristöluvasta päättävä aluehallintovirasto huomioi kokonaisuuden päätöksiä tehdessään.

Kinnunen vakuuttaa, että vesistökuormitukset ovat ratkaistavissa.

– Tästä on jo keskusteltukin, että ely voisi olla aloitteellinen kuormittajien kokoonkutsumisessa, että kokonaiskuormitusta voitaisiin selvittää yhteistyössä, Heiskanen sanoo.

Kinnunen toteaa, että Finncobaltille tämä on erinomainen uutinen ja toivoo koollekutsua mahdollisimman pian.

Golfia pelataan jatkossakin

Golfkentän tulevaisuus vaikuttaa tällä hetkellä turvatulta, vaikka kaivos saisikin ympäristöluvan.

– Se täytyy tietysti huomioida, että golf ei voi olla fyysisessä kontaktissa kaivostoiminnan kanssa. Se tarkoittaa yli- ja alikulkuja. Lisäksi tulee jotain vesilinjoja, sähköistyyksiä ja muuta, joka voi vaikuttaa. Pieniä muutoksia voi tulla, mutta väylät säilyvät näillä näkymin ennallaan, Kinnunen sanoo.

– Jos siinä pystytään pelaamaan turvallisesti, niin sehän on kaikkien etu, että ihmiset ovat lähellä sitä kaivostoimintaa, hän lisää.

Finncobaltin toimitusjohtaja Ilari Kinnunen (oik.) ja ely-keskuksen Ari Heiskanen pohtivat, onko ympäristövaikutusten arviointiprosessi nykyisellään liian raskas. Kuva: Pasi Huttunen

Kinnunen arvioi, että yhteisön hyväksyntä kaivoshankkeelle Outokummussa muutenkin on. Hän luonnehtii outokumpulaisten ja Outokummun kaupungin suhtautumista hankkeeseen hyvin myötämieliseksi ja avoimeksi. Hän toteaa, että sen eteen on myös tehtävä työtä. Yksi esimerkki tästä ovat aina kuukauden ensimmäisenä tiistaina järjestettävät kahvihetket Kosilkan kahvilassa. Kinnusen mukaan keskustelu niissä on ollut hyvin rakentavaa.

– Jos yhteisön vastustus kaivoshankkeelle olisi suuri, niin hyvin hankala kaivoksen olisi siinä ympäristössä toimia. Itse olen valmis laittamaan paljon paukkuja siihen, että yhteisön hyväksyntä saadaan.

Kaivos käyntiin aikaisintaan 2026

Kaivoshankkeen aikataulusta on vaikea sanoa mitään varmaa, koska avoimia kysymyksiä on vielä paljon. Jos ympäristölupahakemus jätetään suunnitellussa aikataulussa ja aluehallintovirastolta saadaan päätös noin vuodessa eikä siitä valiteta, voisi osapuilleen vuoden ja neljä kuukautta kestävä rakentaminen päästä käyntiin niin, että kaivos saataisiin käyntiin vuonna 2026.

” Ja vieläkö sitten riittää perusteet siihen, että korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadaan valituslupa?

Ari Heiskanen

Heiskanen muistuttaa, että Sysmäjärven tilaa on vielä selvitettävä ja se tuo epävarmuutta aikatauluihin. Lisäksi sekä Kinnunen että Heiskanen pitävät todennäköisenä että lupapäätöksestä valitetaan ja Vaasan hallinto-oikeuden käsittely tuo helposti aikatauluun lisävuoden.

– Ja vieläkö sitten riittää perusteet siihen, että korkeimmasta hallinto-oikeudesta saadaan valituslupa?

”Outokumpu on ihanteellinen paikka”

Heiskanen kertoo pohtineensa kollegojensa kanssa, että ympäristövaikutusten arvioinnin prosesseja olisi tarpeen sujuvoittaa.

Tällä hetkellä dokumenteista tulee niin paksuja pumaskoja, että jopa virkamiehen on vaikea hahmottaa kokonaisuutta - kansalaisesta puhumattakaan.

– Jos perustellun päätöksen valmistumisesta on pitkä matka ympäristöluvan hakemiseen, voi olla, että esimerkiksi tekniikka on jo muuttunut ja avi joutuu pyytämään täydennyksiä. Olisi parempi jos ympäristövaikutusten arviointi olisi osa ympäristölupaprosessia.

Kinnunen muistuttaa myös Euroopan unionin kriittisten raaka-aineiden strategiasta.

– Elämme ajassa, jossa ei puhuta pelkästään vihreästä siirtymästä vaan asia on huomioitava myös puolustusteknologian kannalta. Hautalampi on tässä kokonaisuudessa aika olennainen. Maailman raaka-aineesta 25 prosenttia kulutetaan Euroopassa, mutta siitä tuotetaan täällä vain 1-2 prosenttia. Esimerkiksi nikkeliä tuodaan edelleen paljon Venäjältä. Voidaanko me antaa muiden tehdä päätökset meidän puolesta?

Heiskanen naurahtaa, että vaihtoehtovertailut kaivoshankkeissa jäävät usein suppeiksi, koska maan alla olevia mineraaleja ei voida siirtää naapurikuntaan. Kinnunen kehuu Outokumpua toimintaympäristönä:

– Outokummussa on infra, koulutus, sähköverkot ja prosessiteknologiaa valmistavat pajat kaikki jo olemassa. Tämä on ihanteellinen paikka.

Keretin tornin purkaminen yhä tavoitteena

Outokumpulaisen maamerkin, Keretin tornin kohtalo on edelleen auki. Ely-keskus ei suostunut Finncobaltin pyyntöön purkaa tornin suojele, mutta keskeinen syy päätökseen oli se, että tietoa ei yksinkertaisesti ollut tarpeeksi.

Finncobaltin toimitusjohtaja Ilari Kinnunen toteaa, että riskit tornin suhteen on otettava huomioon. Hän muistuttaa hurjasta rakennusaikataulusta: torni nousi

vuonna 1953 reilun kuukauden aikana 86 metriin.

– On ihan selvää, että sitä ei rakennettu maamerkiksi, mutta emme silti väitä, etteikö se sellainen voisi olla.

Finncobalt teettää tornille sekä aiempaa perusteellisemmän kuntotutkimuksen että rakennusperintöselvityksen.

– Jos asia saadaan kuntotutkimusten perusteella palautettua elyn käsittelyyn, niin edellytykset tornin kunnostamiseen arvioidaan. Yhtä silloa siellä on jouduttu peruskorjaamaan jo 60-luvulla ja pahoja vaurioita on kyllä näkyvissä.

Kinnunen sanoo, että jos tornin suojelua ei saada purettua, niin asia otetaan huomioon kaivoksen toiminnassa.

LUE LISAA Ely-keskus ei puolla Hautalammen kaivoshanketta nykytiedoilla; kaivoksen vaikutuksia pitää selvittää edelleen